

BONUS DO ATLASU MAP MYŚLI MIĘŚNI

FISZKI Z OSTEOLOGII

---

*Otwory, wyrostki, guzki i kłykcie uporządkowane według regionu
kostnego wraz ze znaczeniem klinicznym i funkcjonalnym*

78 FISZEK - 6 REGIONÓW - KOŚĆ - ZNACZENIE

O TYM PRZEWODNIKU

Ten zestaw 78 fiszek obejmuje najważniejsze punkty orientacyjne szkieletu - otwory, wyrostki, guzki, kłykcie i inne charakterystyczne struktury kostne - uporządkowane według regionu ciała.

Każda fiszka zawiera nazwę struktury, kość (lub kości), na której się znajduje, oraz jej znaczenie funkcjonalne lub kliniczne - co się do niej przyczepia, co przez nią przechodzi, lub dlaczego jest ważna klinicznie.

Fiszki najlepiej wykorzystać do aktywnego przypominania: zasłoń kolumnę ze znaczeniem i spróbuj przypomnieć sobie odpowiedź, zanim ją odślonisz.

Spis treści

- ❖ Rozdział 1: CZASZKA (16 fiszek)
- ❖ Rozdział 2: KRĘGOSŁUP I KLATKA PIERSIOWA (12 fiszek)
- ❖ Rozdział 3: MIEDNICA (10 fiszek)
- ❖ Rozdział 4: OBRĘCZ BARKOWA I RAMIĘ (14 fiszek)
- ❖ Rozdział 5: PRZEDRAMIĘ I RĘKA (10 fiszek)
- ❖ Rozdział 6: KOŃCZYNA DOLNA (16 fiszek)

ROZDZIAŁ 1

CZASZKA

16 FISZEK

Otwór wielki (foramen magnum) Kość: Kość potyliczna Znaczenie: Przejście rdzenia przedłużonego, nerwu dodatkowego (XI) oraz tętnic kręgowych między jamą czaszki a kanałem kręgowym.	Otwór szyjny (foramen jugulare) Kość: Granica kości skroniowej i potylicznej Znaczenie: Przejście nerwów IX, X, XI oraz żyły szyjnej wewnętrznej.
Otwór owalny (foramen ovale) Kość: Skrzydło większe kości klinowej Znaczenie: Przejście trzeciej gałęzi nerwu trójdzielnego (V3, żuchwowej).	Otwór okrągły (foramen rotundum) Kość: Skrzydło większe kości klinowej Znaczenie: Przejście drugiej gałęzi nerwu trójdzielnego (V2, szczękowej).
Otwór kolczysty (foramen spinosum) Kość: Skrzydło większe kości klinowej Znaczenie: Przejście tętnicy oponowej środkowej - kluczowe przy krwiakach nadwardówkowych po urazie skroni.	Kanał wzrokowy (canalis opticus) Kość: Skrzydło mniejsze kości klinowej Znaczenie: Przejście nerwu wzrokowego (II) oraz tętnicy ocznej.
Kanał nerwu podjęzykowego (canalis nervi hypoglossi) Kość: Kość potyliczna Znaczenie: Przejście nerwu podjęzykowego (XII) odpowiedzialnego za ruchy języka.	Wyrostek sutkowaty (processus mastoideus) Kość: Kość skroniowa Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia mostkowo-obojczykowo-sutkowego oraz mięśnia dwubruścowego (brzusiec tylny).
Wyrostek rylcowaty (processus styloideus) Kość: Kość skroniowa Znaczenie: Przyczep początkowy mięśni rylcowo-gnykowego, rylcowo-językowego i rylcowo-gardłowego oraz więzadeł rylcowo-gnykowego i rylcowo-żuchwowego.	Siodło tureckie (sella turcica) Kość: Trzon kości klinowej Znaczenie: Zagłębienie mieszczące przysadkę mózgową - kluczowy punkt orientacyjny w obrazowaniu okolicy podwzgórzowo-przysadkowej.
Kresa karkowa górna (linea nuchae superior) Kość: Kość potyliczna Znaczenie: Przyczep mięśni potylicznego, mostkowo-obojczykowo-sutkowego i czworobocznego.	Guzowatość potyliczna zewnętrzna (protuberantia occipitalis externa) Kość: Kość potyliczna Znaczenie: Punkt orientacyjny w linii pośrodkowej tyłu czaszki, przyczep więzadła karkowego.
Łuk jarzmowy (arcus zygomaticus) Kość: Kość jarzmowa i skroniowa Znaczenie: Miejsce przyczepu mięśnia żwacza - łatwo wyczuwalny palpacyjnie punkt orientacyjny twarzy.	Otwór podoczodołowy (foramen infraorbitale) Kość: Szczeka Znaczenie: Przejście nerwu podoczodołowego (gałęzi V2) - miejsce typowego znieczulenia w stomatologii i chirurgii szczękowej.

Otwór bródkowy (foramen mentale)

Kość: Żuchwa

Znaczenie: Przejście nerwu bródkowego (gałęzi V3) unerwiającego brodę i wargę dolną.

Wyrostek dziobiasty żuchwy (processus coronoideus mandibulae)

Kość: Żuchwa

Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia skroniowego, uczestniczącego w zamykaniu żuchwy.

ROZDZIAŁ 2

KRĘGOSŁUP I KLATKA PIERSIOWA

12 FISZEK

Ząb obrotnika (dens axis)

Kość: Kręg obrotowy (C2)

Znaczenie: Wyrostek wokół którego obraca się atlas (C1), umożliwiając rotację głowy; stabilizowany więzadłem poprzecznym atlasu.

Masy boczne atlasu (massae laterales atlantis)

Kość: Kręg szczytowy (C1)

Znaczenie: Powierzchnie stawowe łączące się z kłykcami potylicznymi, umożliwiające zgięcie i wyprost głowy (staw szczytowo-potyliczny).

Wyrostek kolczysty (processus spinosus)

Kość: Kręgi (wszystkie odcinki)

Znaczenie: Przyczep mięśni przykręgosłupowych i więzadła nadkolcowego; punkt palpacyjny do liczenia poziomów kręgosłupa.

Wyrostek poprzeczny (processus transversus)

Kość: Kręgi (wszystkie odcinki)

Znaczenie: Przyczep mięśni głębokich grzbietu; w odcinku szyjnym zawiera otwór wyrostka poprzecznego dla tętnicy kręgowej.

Wyrostek stawowy (processus articularis)

Kość: Kręgi (wszystkie odcinki)

Znaczenie: Tworzy stawy międzywyrostkowe (fasetowe) z kręgiem sąsiednim, determinując kierunek możliwych ruchów danego odcinka.

Otwór międzykręgowy (foramen intervertebrale)

Kość: Powstaje między dwoma sąsiednimi kręgami

Znaczenie: Przejście korzenia nerwu rdzeniowego - miejsce typowego ucisku korzeniowego przy przepuklinie dysku lub zwężeniu (stenozie).

Otwór kręgowy (foramen vertebrale)

Kość: Kręgi (wszystkie odcinki)

Znaczenie: Kolejne otwory kręgowe tworzą kanał kręgowy mieszczący rdzeń kręgowy.

Guzek przedni i tylny wyrostka poprzecznego C6 (guzek szyjny, Chassaignaca)

Kość: Kręg szyjny C6

Znaczenie: Punkt orientacyjny do ucisku tętnicy szyjnej wspólnej; guzek przedni większy niż w innych kręgach szyjnych.

Kąt mostka (angulus sterni, kąt Louisa)

Kość: Mostek (połączenie rąkojści i trzonu)

Znaczenie: Punkt orientacyjny odpowiadający poziomowi przyczepu II żebra oraz rozdziwienia tchawicy (na wysokości Th4/Th5).

Wcięcie szyjne mostka (incisura jugularis)

Kość: Rąkojeść mostka

Znaczenie: Górny brzeg mostka, punkt orientacyjny w badaniu palpacyjnym klatki piersiowej i tchawicy.

Wyrostek mieczykowaty (processus xiphoideus)

Kość: Mostek

Znaczenie: Przyczep mięśnia prostego brzucha i przepony; punkt orientacyjny do uciśnięć klatki piersiowej w resuscytacji (tuż powyżej).

Guzek żebra (tuberculum costae)

Kość: Żebra (I-X)

Znaczenie: Powierzchnia stawowa łącząca się z wyrostkiem poprzecznym odpowiedniego kręgu piersiowego (staw żebrowo-poprzeczny).

ROZDZIAŁ 3

MIEDNICA

10 FISZEK

Kolec biodrowy przedni górny (spina iliaca anterior superior, SIAS)

Kość: Kość biodrowa

Znaczenie: Przyczep więzadła pachwinowego oraz mięśni krawieckiego i naprężacza powięzi szerokiej; kluczowy punkt palpacyjny do oceny ustawienia miednicy.

Kolec biodrowy przedni dolny (spina iliaca anterior inferior, SIAI)

Kość: Kość biodrowa

Znaczenie: Przyczep początkowy głowy prostej mięśnia prostego uda.

Kolec biodrowy tylny górny (spina iliaca posterior superior, SIPS)

Kość: Kość biodrowa

Znaczenie: Widoczny jako dołek skórny w okolicy lędźwiowo-krzyżowej; punkt orientacyjny do oceny symetrii miednicy i testów SI.

Grzebień biodrowy (crista iliaca)

Kość: Kość biodrowa

Znaczenie: Przyczep mięśni bocznej ściany brzucha (skośnych, poprzecznego) oraz mięśnia czworobocznego lędźwi; najwyższy punkt odpowiada zwykle poziomowi L4.

Guz kulszowy (tuber ischiadicum)

Kość: Kość kulszowa

Znaczenie: Przyczep początkowy mięśni kulszowo-goleniowych (dwugłowy uda, półścięgnisty, półbłoniasty); punkt podparcia w pozycji siedzącej.

Kolec kulszowy (spina ischiadica)

Kość: Kość kulszowa

Znaczenie: Przyczep więzadła krzyżowo-kolcowego, oddzielający większy i mniejszy otwór kulszowy; punkt orientacyjny do blokady nerwu sromowego.

Otwór zasłonowy (foramen obturatum)

Kość: Kość kulszowa i łonowa

Znaczenie: Pokryty błoną zasłonową, z niewielkim kanałem zasłonowym dla naczyń i nerwu zasłonowego.

Panewka stawu biodrowego (acetabulum)

Kość: Połączenie kości biodrowej, kulszowej i łonowej

Znaczenie: Powierzchnia stawowa dla głowy kości udowej, pogłębiona przez obrąbek stawowy - kluczowa struktura w konflikcie udowo-panewkowym (FAI).

Spojenie łonowe (symphysis pubica)

Kość: Kości łonowe (prawa i lewa)

Znaczenie: Chrzęstne połączenie obu kości łonowych w linii pośrodkowej; miejsce rozluźnienia w ciąży i punkt bólowy w zapaleniu spojenia łonowego.

Krętarz większy (trochanter major)

Kość: Kość udowa

Znaczenie: Przyczep mięśni pośladkowego średniego i małego oraz gruszkowatego; punkt orientacyjny do pomiaru długości kończyn i oceny chodu Trendelenburga.

ROZDZIAŁ 4

OBREŃCZ BARKOWA I RAMIĘ

14 FISZEK

Wyrostek barkowy (acromion)

Kość: Łopatka

Znaczenie: Połączenie stawowe z obojczykiem (staw barkowo-obojczykowy); przyczep mięśnia naramiennego i czworobocznego.

Wyrostek kruczy (processus coracoideus)

Kość: Łopatka

Znaczenie: Przyczep początkowy mięśni kruczo-ramiennego i głowy krótkiej dwugłowego ramienia oraz przyczep końcowy mięśnia piersiowego mniejszego.

Dół nadgrzebieniowy (fossa supraspinata)

Kość: Łopatka

Znaczenie: Miejsce przyczepu początkowego mięśnia nadgrzebieniowego.

Dół podgrzebieniowy (fossa infraspinata)

Kość: Łopatka

Znaczenie: Miejsce przyczepu początkowego mięśnia podgrzebieniowego.

Kąt dolny łopatki (angulus inferior scapulae)

Kość: Łopatka

Znaczenie: Przyczep mięśnia obłego większego; punkt orientacyjny do oceny ustawienia i rotacji łopatki (fizjologicznie na wysokości Th7).

Guzek nadpanewkowy (tuberculum supraglenoidale)

Kość: Łopatka

Znaczenie: Przyczep początkowy głowy długiej mięśnia dwugłowego ramienia.

Głowa kości ramiennej (caput humeri)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Powierzchnia stawowa tworząca staw ramienny z panewką łopatki - staw o największym zakresie ruchu w ciele człowieka.

Guzek większy (tuberculum majus)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Przyczep końcowy mięśni nadgrzebieniowego, podgrzebieniowego i obłego mniejszego (część stożka rotatorów).

Guzek mniejszy (tuberculum minus)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia podłopatkowego.

Bruzda międzyguzkowa (sulcus intertubercularis)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Rowek prowadzący ścięgno głowy długiej mięśnia dwugłowego ramienia; miejsce bólu przy zapaleniu tego ścięgna.

Nadkłykieć boczny (epicondylus lateralis)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Przyczep początkowy mięśni prostowników nadgarstka i palców - kluczowy punkt w łokciu tenisisty.

Nadkłykieć przyśrodkowy (epicondylus medialis)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Przyczep początkowy mięśni zginaczy nadgarstka i palców - kluczowy punkt w łokciu golfisty; sąsiaduje z bruzdą nerwu łokciowego.

Bruzda nerwu promieniowego (sulcus nervi radialis)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Skośny rowek na tylnej powierzchni trzonu, w którym przebiega nerw promieniowy - narażony na uszkodzenie przy złamaniu trzonu kości ramiennej.

Dół wyrostka łokciowego (fossa olecrani)

Kość: Kość ramienna

Znaczenie: Zagłębienie na tylnej powierzchni dalszej nasady, mieszczące wyrostek łokciowy kości łokciowej przy pełnym wyproście łokcia.

ROZDZIAŁ 5

PRZEDRAMIĘ I RĘKA

10 FISZEK

Wyrostek łokciowy (olecranon) Kość: Kość łokciowa Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia trójgłowego ramienia; wypełnia dół wyrostka łokciowego kości ramiennej przy wyproście stawu łokciowego.	Wyrostek dziobiasty (processus coronoideus) Kość: Kość łokciowa Znaczenie: Przyczep mięśnia ramiennego i część przyczepu mięśnia zginacza powierzchownego palców.
Wcięcie bloczkowe (incisura trochlearis) Kość: Kość łokciowa Znaczenie: Powierzchnia stawowa obejmująca bloczek kości ramiennej, tworząca zawiasowy staw ramienno-łokciowy.	Guzowatość kości promieniowej (tuberositas radii) Kość: Kość promieniowa Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia dwugłowego ramienia.
Wyrostek rylcowaty kości promieniowej (processus styloideus radii) Kość: Kość promieniowa Znaczenie: Punkt orientacyjny palpacyjny nadgarstka; położony dystalnie niż wyrostek rylcowaty kości łokciowej.	Wyrostek rylcowaty kości łokciowej (processus styloideus ulnae) Kość: Kość łokciowa Znaczenie: Punkt orientacyjny po stronie łokciowej nadgarstka, przyczep części kompleksu trójkątnego chrząstki włóknistej (TFCC).
Głowa kości promieniowej (caput radii) Kość: Kość promieniowa Znaczenie: Powierzchnia stawowa umożliwiająca rotację (pronację/supinację) przedramienia względem kości ramiennej i łokciowej.	Guzek kości łódeczkowatej (tuberculum ossis scaphoidei) Kość: Kość łódeczkowata (nadgarstek) Znaczenie: Przyczep troczka zginaczy; sama kość łódeczkowata jest najczęściej łamaną kością nadgarstka, narażoną na martwicę jałową ze względu na słabe unaczynienie dystalne-proksymalne.
Hak kości haczykowatej (hamulus ossis hamati) Kość: Kość haczykowata (nadgarstek) Znaczenie: Przyczep troczka zginaczy i część kanału Guyona - miejsce możliwego ucisku nerwu łokciowego w nadgarstku.	Kość grochowata (os pisiforme) Kość: Nadgarstek (rząd bliższy) Znaczenie: Trzeszczka w ścięgnie mięśnia zginacza łokciowego nadgarstka; przyśrodkowa granica kanału Guyona.

ROZDZIAŁ 6

KOŃCZYNA DOLNA

16 FISZEK

Głowa kości udowej (caput femoris)

Kość: Kość udowa

Znaczenie: Powierzchnia stawowa łącząca się z panewką, z dołkiem dla więzadła głowy kości udowej przenoszącego naczynie doprowadzające krew do głowy.

Krętarz mniejszy (trochanter minor)

Kość: Kość udowa

Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia biodrowo-lędźwiowego (psoas major i biodrowy) - głównego zginacza stawu biodrowego.

Linia chropawa (linea aspera)

Kość: Kość udowa

Znaczenie: Szorstka listwa na tylnej powierzchni trzonu, przyczep przywodzicieli, obszernego bocznego i przyśrodkowego oraz głowy krótkiej dwugłowego uda.

Kłykiec przyśrodkowy kości udowej (condylus medialis femoris)

Kość: Kość udowa

Znaczenie: Powierzchnia stawowa stawu kolanowego, miejsce przyczepu więzadła pobocznego piszczelowego.

Kłykiec boczny kości udowej (condylus lateralis femoris)

Kość: Kość udowa

Znaczenie: Powierzchnia stawowa stawu kolanowego, miejsce przyczepu więzadła pobocznego strzałkowego i mięśnia podkolanowego.

Doł międzykłykciowy (fossa intercondylaris)

Kość: Kość udowa

Znaczenie: Zagłębienie między kłykcami tylnymi, mieszczące przyczepy więzadeł krzyżowych przedniego i tylnego.

Guzowatość kości piszczelowej (tuberositas tibiae)

Kość: Kość piszczelowa

Znaczenie: Przyczep końcowy więzadła rzepki (czyli pośrednio mięśnia czworogłowego uda); miejsce bólu w chorobie Osgood-Schlattera.

Kostka przyśrodkowa (malleolus medialis)

Kość: Kość piszczelowa

Znaczenie: Przyczep więzadła trójkątnego stawu skokowego; wyczuwalny palpacyjnie punkt orientacyjny po stronie przyśrodkowej kostki.

Kłykiec przyśrodkowy piszczeli (condylus medialis tibiae)

Kość: Kość piszczelowa

Znaczenie: Powierzchnia stawowa górna piszczeli, przyczep więzadła pobocznego piszczelowego i części ścięgien gęsiej stopki.

Głowa kości strzałkowej (caput fibulae)

Kość: Kość strzałkowa

Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia dwugłowego uda i więzadła pobocznego strzałkowego; w bliskim sąsiedztwie przebiega nerw strzałkowy wspólny.

Kostka boczna (malleolus lateralis)

Kość: Kość strzałkowa

Znaczenie: Przyczep więzadeł bocznych stawu skokowego (skokowo-strzałkowego przedniego i tylnego, piętowo-strzałkowego); sięga niżej niż kostka przyśrodkowa.

Podstawa rzepki i wierzchołek rzepki (basis i apex patellae)

Kość: Rzepka

Znaczenie: Rzepka jest największą trzyczeką ciała, osadzona w ścięgnie mięśnia czworogłowego uda, zwiększając jego ramię dźwigni siły.

Guz piętowy (tuber calcanei)

Kość: Kość piętowa

Znaczenie: Przyczep końcowy ścięgna Achillesa oraz przyczep początkowy rozciągna podeszwowego - kluczowy punkt w zapaleniu rozciągna podeszwowego.

Kość skokowa (talus)

Kość: Staw skokowo-goleniowy

Znaczenie: Jedyna kość stępu bez przyczepów mięśniowych, przenosząca całe obciążenie z podudzia na stopę poprzez staw skokowo-goleniowy.

Guzowatość kości łódkowatej (tuberositas ossis navicularis)

Kość: Kość łódkowata (stępu)

Znaczenie: Przyczep końcowy części mięśnia piszczelowego tylnego; wyczuwalna palpacyjnie po stronie przyśrodkowej stopy, istotna w ocenie łuku podłużnego.

Guzowatość V kości śródstopia (tuberositas ossis metatarsalis V)

Kość: V kość śródstopia

Znaczenie: Przyczep końcowy mięśnia strzałkowego krótkiego; typowe miejsce złamania awulsyjnego przy skręceniu stawu skokowego (złamanie Jonesa w bliskim sąsiedztwie).